

KURJERA LWOWSKIEGO

z dnia 15. Września 1885.

Na wystawie archeologicznej

w godzinie południowej zastaliśmy onegdaj pięć osób zwiedzających starożytne zabytki. Fakt ten świadczyłby mogący jednak niekorzystnie o publiczności naszej, w tym razie niewywołał z naszej strony żadnych wyrzutów na temat otrząskany obojętności, apatii i t. p., albowiem wystawa ta i zjazd archeologiczny w ogóle jest tylko jednym jaskrawym dowodem więcej, iż nie publiczność właściwie, ale urządzających należy u nas zawsze oskarżać o apatię i niezręczność.

Apatję i niezręczność! tak jest, bo jakżeż inaczej nazwać ten zjazd szczególnie, z którego robiono niemal misterje egipskie z wielką szkodą dla umiejętności zwłaszcza takiej jak archeologia, która przedewszystkiem polega na zainteresowaniu się powszechnem i poparciu ogółu?

Ale mniejsza o zjazd. Kiedy już tak chcą koniecznie „nasi fachowi” radzić w tajemnicy i niedopuszczać amatorów i dyletantów do brania udziału w publicznych posiedzeniach, toż godziło się przynajmniej większą uwagę zwrócić na wystawę, która przy pewnej ruchliwości mogłaby się stać rzeczywiście interesującą nie tylko dla uczonych naszych, którzy nie mieli możności poznać wiele przedmiotów, kryjących się w rękach prywatnych a dla dziejów krajowych nader ciekawych, nie tylko dla ogółu, dla którego nauki i pożytku takie wystawy bywają urządzone, ale nawet i dla obcych archeologów i historyków, którzy z zabytków i pamiątek, przechowywanych u nas, a wielce odrębnych od pamiątek spotykanych gdzieindziej, mogliby wynieść z takiej wystawy cenne zdobycze dla historii powszechnej sztuki, tem cenniejsze zaś dla nas, zapomnianych dotychczas we wszelkich podręcznikach, odnoszących się do dziejów sztuki.

Niestety, komitet naszego zjazdu i wystawy nieuczynił tego wszystkiego. To, co jest pomieszczone w salach politechniki, świadczy tylko, jak piękna mogłaby być wystawa, gdyby komitet wziął się był energiczniej do rzeczy, świadczy bowiem, że u nas nie brak zabytków, ale brak ludzi, coby je w kolekcję zgromadzić umieli i rzecz potrafili urządzić tak, aby wystawa miała cel praktyczny t. j. była zrozumiałą i przystępną dla ogółu.

Dotychczas n. p. w 6 dniu trwania wystawy, o której ogłoszono z góry, że ma trwać tylko dni piętnaście, niewydano jeszcze żadnego katalogu, najważniejszej podstawy do orjentowania się w wystawionych przedmiotach, katalogu, któryby określał, z kąd przedmiot jaki pochodzi, do czego i kiedy był używany, a wreszcie kiedy znaleziony. Bez takiego koniecznego przewodnika wszelkie oglądanie wystawy nie przyda się na nic i lepiej przedtem nie było jej wcale otwierać.

Wobec tego niedziwimy się też, iż oprócz kilku fachowych archeologów zastaliśmy na wystawie zaledwie kilka osób.

Mimo to przecież nie chcemy bynajmniej występować przeciwko samej wystawie. Owszem z całym zapalem zachęcamy naszą publiczność, a żeby spieszyła poznać te zabytki przeszłości, pomiędzy którymi jest mnóstwo rzeczy zajmujących a nawet jedynych w swoim rodzaju.

Pomijając bowiem piękny zbiór tkanin i haftów kościelnych, ornatów i paramentów, pomiedzy którymi znajdują się nader oryginalne i pię-

kne wzory, zwracamy uwagę na bogaty zbiór broni i rzędów, na koncerze, halabardy, szyszaki, kapy, koszulki druciane i łuskowe, piki, miecze, muszkiety i strzelby starożytne przesłicznie inkrustowane lub lamase-nowane, a dalej na dziwne a rzadkie obrazy i naczynia kościelne miedziane, brązowe i srebrne, przeszłecznej roboty filigranowej, pomieszczone w dwóch dużych szafach, na starożytne naczynia kryształowe, szklane i porcelanowe, a wreszcie na liczne gablotki szklane i drobniejsze szafy, z których można nauczyć się poniekąd historii przemysłu artystycznego w rozmaitych kierunkach. Tu bowiem spotykamy doborowy zbiór kosztownych opraw książek, kolekcję bogatą sztucznych i ozdobnych zegarków, tabakierok z bogatą ornamentyką z kości i drzewa rzeźbionych, pokrytych metalową płaskorzeźbą, gustowną emalią lub malowidłem porcelanowem, dalej bogaty zbiór guzów polskich od żupanów i kontuszów, kolekcję dobraną kamieni i gem, pierścieni, sylwetek, wyrobów ozdobnych z filigranu i bawidełek (nippes), na czem poprzestajemy, nie mogąc w tym pobieżnym spisie wykazać wszystkich rzeczy pięknych i godnych widzenia.

Ale na tem nie koniec. W osobnej sali pomieszczone na ścianach kilka bardzo zajmujących pod względem historycznym malowań ruskich w kaplicy Jagiellońskiej na Wawelu, tudzież bogaty zbiór wykopalisk przedhistorycznych, którego podstawę stanowią rzeczy przesłane przez muzeum archeologiczne w Krakowie. Obok tych nie mniejszą zwracają uwagę nader zajmujące wykopaliska p. Ossowskiego w Pleśnioku (pod Podhorcami), tudzież resztki pamiątek bizantyńskiego przejawnie stylu, odkryte w Załukwi, a wreszcie bardzo bogate zbiory przedhistorycznych wykopalisk p. Czudowski-go, pomiędzy któremi zwracają uwagę pięknie wyrobione strzały, ostrza dzid i sierpy z krzemienia, a wreszcie okazy z epoki brązu, oraz dość liczny zbiór monet cesarzów rzymskich, znalezionych u nas.

Z tego powodu radzimy publiczności spieszyć dopóki czas na wystawę, a wydział prosimy o jak najrychlejsze wydanie katalogu, aby tym sposobem naprawić choć potrosze zło, jakie się stało dotychczas.

Wydalania z Prus.

Z Brodów donosi *Neue Fr. Presse*. Wydaleni z Gdańska a tu przynależni kupcy udali się do tu-tejszej Izby handlowej z prośbą o interwencję. W skutek odnośnego podania Izby handlowej nadeszło do tejże ze strony ministerstwa spraw zagranicznych zapewnienie, że rokowania z rządem pruskim są w toku.

Waszawski *Kurjer Codzienny* pisząc o wydalaniach kończy artykuł następującem wezwaniem: „Dobrzeby też było, aby nasze wędrowne ptaki, włóczące się tysiącami po „badach” niemieckich, wzięły trochę na ambicję i nie narzucały się tak niegościnnemu państwu. Jeśli już kto koniecznie potrzebuje jeździć — ma Europa wszelakie wody po za granicami niemieckimi, tam więc niech jeździ. Troszeczkę godności nie zawadzi nawet tym, co polną w „badach” na tytuł „grafski”, a cóż dopiero przeciętnym obywatelom kraju?”

Z Poznania wydalono poddanego austriackiego p. Wojdałowicza, który tam mieszka lat 40 i przez

ten cały czas postępowaniem swem nie dał najmniejszego powodu do zabronienia mu nadal pobytu.

Banicja dotknęła również p. Krzyszkowskiego z Raszkowa, któremu rejencja pozwoliła na pobyt w Księstwie. Obecnie pozwolenie to cofało i rozkazano mu najpóźniej do 1. października opuścić państwo pruskie. Pan Krzyszkowski nie czekał 1. października i dziś wyjechał do Galicji, otrzymawszy świadectwo od władz miejscowych, że tak pod względem moralnym, jak i politycznym zachowywał się przez cały przeciąg czasu dobrze.

Z Lubicza, w powiecie toruńskim, piszą do *Thorn. Ost. Ztg.*, że władze rosyjskie przepuszczają przez granice tylko tych wygnańców, którzy posiadają legitymacje przez władze rosyjskie (konsulów) wizowane, z których wynika, że wydalone osoby są poddanyymi rosyjskimi. Świadectwo wystawione przez władze pruskie, a nie legalizowane przez konsulów, nie uznają władze graniczne za dostateczne. Obecnie nawet żądają, aby i przepustki, wystawione przez władze pruskie, były wizowane przez wicekonsula w Toruniu.

Z Jutrosina wydalono prócz rzeźnika żydowskiego także blachnierza Żytnickiego, żyda, który od 6ciu lat w tem mieście zamieszkał.

Wet za wet.

Banicje przez rząd pruski rozporządzone widocznie zaczynają oddziaływać w sensie dążącym do odwetu wszędzie.

I tak w sensie tym *The Liverpool Courier* umieścił list Anglika pod nap.: „Napływ Niemców do Liverpool”, który w dosłownym przekładzie brzmi jak następuje:

„Do wydawcy *Kurjera Liverpoolskiego*“.

Panie! Czasy są ciężkie i coraz cięższe. Z litosych prawdziwą widzi się tysiące silnych i zdrowych ludzi, szukających chleba i pracy, walczących się po ulicach z rękami w kieszeniach. Przypuszczam, że czynią to dla ogrzania swych próżnych żołądków. Jest to właśnie chwila w obecnym ucisku, która wymaga koniecznej wzmianki. Tysiące poddanych królowej są bez zatrudnienia, a mimo to znaczne fabryki w Liverpoolu jak np. rafinerja cukru są przepelnione poddanyymi cesarza niemieckiego. Co jest przyczyną tego? Być może, że ci Niemcy pracują taniej niż Anglii. Ci ludzie umieją pracować i żyć tem, coby nie było wystarczającym dla Anglika: wieprzowina, kwaśna kapusta, kawałek słoniny są dla nich zbytkiem; mogą oni zatem za małą zapłatę się wynająć, a jeszcze potrafią oszczędzić nieco grosza, aby go swoim teutońskim braciom przynieść. Ztąd wypływa, że skoro Niemiec dostanie się do owej fabryki, nie potrzeba czekać długo, a przyjdzie drugi i trzeci współrodak jego i wreszcie końcem spiewki jest, że Anglik, Irlandczyk, Szkot zostaną ztamtąd wyparci, muszą węzełki sposobić, a Niemcy zostają panami sytuacji. Są ku temu i inne rozmaite przyczyny. Jedną z nich jest niepatriotyczne postępowanie chlebobawców szukających tańszej roboty. Skoro zaś Niemiec otrzyma wyższą posadę chemika lub warzelnika (tego który gotuje cukier) wtenczas żegnaj nadziejo, aby Anglik otrzymał jakkolwiek posadę od jego wysokości, bo tu jest miejsce tylko dla Niemców. Oni chcą natychmiast sprowadzić ze swej ojezyny tyłu swoich przyjaciół, ilu ich potrzeba do całej przemysłu. A jednak dziwna rzecz, znajdziesz

